

Kommunstyrelsen**§ 124****Svar på motion av Sukri Demir (L) om ett öppnare fullmäktige med mer liv M:39/2024 (KS/2024:394)****Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Sammanfattning

Sukri Demir (L) har till kommunfullmäktiges sammanträde den 28 oktober 2024 (§ 258) inkommit med rubricerad motion. Motionären anser att ett sätt att öka intresset för den kommunala demokratin och stärka dess institutioner är att låta kommunfullmäktiges ersättare delta i kommunfullmäktiges överläggningar, oavsett om de för tillfället tjänstgör i en frånvarande ledamots ställe. Motionären yrkar utifrån detta att kommunstyrelsen får i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med förslag till beslut som möjliggör för icke tjänstgörande ersättare att delta i fullmäktiges överläggningar.

Motionen har beretts av stadsledningsförvaltningen.

Kommunfullmäktige utgör kommunens högsta beslutande organ och har en central roll i den lokala demokratin. För att säkerställa en effektiv och rättssäker beslutsprocess är det av stor vikt att tydliga ramar sätts för vilka som har rätt att delta i debatten under fullmäktiges sammanträden.

Solna stads kommunfullmäktige har tydligt reglerat yttranderätten i sin arbetsordning och har möjliggjort för andra än ledamöter att, i specifika fall, få sin yttranderätt under mötet prövat av fullmäktige.

Solna stads kommunfullmäktige består i dag av 61 ledamöter, samtliga av dessa innehar samma rätt och samma möjlighet att yttra sig i debatterna. Antalet mandat per parti i fullmäktige skiljer av naturliga skäl åt då dessa baseras på valresultatet och antalet ledamöter per parti som därmed kan delta i debatten är således olika, dock har varje representerat parti samma rätt och samma möjlighet att yttra sig.

Att ge generell yttranderätt till ej tjänstgörande ersättare i kommunfullmäktige riskerar att medföra betydligt mer tidskrävande möten, vilket kan påverka både effektiviteten och arbetsmiljön för de förtroendevalda. I sammanhanget kan lyftas att fullmäktige efter sitt sammanträde i mars har nitton (19) bordlagda ärenden. Av detta framgår tydligt att debatterna redan idag är levande men också tidskrävande, med konsekvensen att effektiviteten påverkas.

Stadsledningsförvaltningen föreslår utifrån det som framförts i skrivningen att motionen avslås.

Yrkanden

Sara Kukka-Salam (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Peter Edholm (L) och Samuel Klippfalk (KD) föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut:

Förvaltningens förslag

Bifall till motionen

Ordförande ställer förslagen mot varandra och konstaterar att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Peter Edholm (L) och Samuel Klippfalk (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för bifall till motionen.

Stadsledningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2025-04-30
KS/2024:394

Svar på motion av Sukrî Demir (L) om ett öppnare fullmäktige med mer liv M:39/2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Sammanfattning

Sukrî Demir (L) har till kommunfullmäktiges sammanträde den 28 oktober 2024 (§ 258) inkommit med rubricerad motion. Motionären anser att ett sätt att öka intresset för den kommunala demokratin och stärka dess institutioner är att låta kommunfullmäktiges ersättare delta i kommunfullmäktiges överläggningar, oavsett om de för tillfället tjänstgör i en frånvarande ledamots ställe. Motionären yrkar utifrån detta att kommunstyrelsen får i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med förslag till beslut som möjliggör för icke tjänstgörande ersättare att delta i fullmäktiges överläggningar.

Motionen har beretts av stadsledningsförvaltningen.

Kommunfullmäktige utgör kommunens högsta beslutande organ och har en central roll i den lokala demokratin. För att säkerställa en effektiv och rättssäker beslutsprocess är det av stor vikt att tydliga ramar sätts för vilka som har rätt att delta i debatten under fullmäktiges sammanträden. Solna stads kommunfullmäktige har tydligt reglerat yttranderätten i sin arbetsordning och har möjliggjort för andra än ledamöter att, i specifika fall, få sin yttranderätt under mötet prövat av fullmäktige.

Solna stads kommunfullmäktige består i dag av 61 ledamöter, samtliga av dessa innehar samma rätt och samma möjlighet att yttra sig i debatterna. Antalet mandat per parti i fullmäktige skiljer av naturliga skäl åt då dessa baseras på valresultatet och antalet ledamöter per parti som därmed kan delta i debatten är således olika, dock har varje representerat parti samma rätt och samma möjlighet att yttra sig.

Att ge generell yttranderätt till ej tjänstgörande ersättare i kommunfullmäktige riskerar att medföra betydligt mer tidskrävande möten, vilket kan påverka både effektiviteten och arbetsmiljön för de förtroendevalda. I sammanhanget kan lyftas att fullmäktige efter sitt sammanträde i mars har nitton (19) bordlagda ärenden. Av detta framgår tydligt att debatterna redan idag är levande men också tidskrävande, med konsekvensen att effektiviteten påverkas.

Stadsledningsförvaltningen föreslår utifrån det som framförts i skrivningen att motionen avslås.

Handlingar

- Motion av Sukrî Demir (L) om ett öppnare fullmäktige med mer liv M:39/2024

Maria Rönnberg
Administrativ chef

Rebecka Engvall
Utredare

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige

Bakgrund

Sukrî Demir (L) har till kommunfullmäktiges sammanträde den 28 oktober 2024 (§ 258) inkommit med rubricerad motion. Motionären anser att ett sätt att öka intresset för den kommunala demokratin och stärka dess institutioner är att låta kommunfullmäktiges ersättare delta i kommunfullmäktiges överläggningar, oavsett om de för tillfället tjänstgör i en frånvarande ledamots ställe. Motionären yrkar utifrån detta att kommunstyrelsen får i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med förslag till beslut som möjliggör för icke tjänstgörande ersättare att delta i fullmäktiges överläggningar.

Beredning

Motionen har överlämnats till stadsledningsförvaltningen för beredning.

Ärendet

Vem som har rätt att yttra sig i kommunfullmäktiges överläggningar regleras i kommunallagens 5 kapitel. Av den 39 § framgår att *"förtroendevald som anges i 4 kapitlet 2 § första stycket och som inte är ledamot i fullmäktige har rätt att närvara vid fullmäktiges sammanträden. Sådan förtroendevald får delta i överläggningar och framställa förslag men inte delta i besluten"*.

Denna paragraf är delvis ny och en följd av att man 2017 tog bort särbestämmelser avseende borgarråd i Stockholms kommun. Enligt äldre lagstiftning hade borgarråden närvaroplikt vid fullmäktiges sammanträden och fick då delta i överläggningar och framställa förslag men inte delta i besluten. Paragrafen i nu gällande lagstiftning är således mer generell och åsyftar kommunalråd, oppositionsråd, borgarråd och likande som inte är fullmäktigeledamöter.

Av 40 § framgår att *"fullmäktige får bestämma att andra än ledamöter och de som anges i 39 § ska ha rätt att delta i överläggningar men inte i besluten"*.

Det åligger således kommunfullmäktige att avgöra vilka andra än de som anges i 5 kapitlet 39 § som ska ges rätt att delta i överläggningarna. Av lagtolkningar framgår att detta ska ses mot bakgrund av att det tidigare var reglerat vilka som kunde delta i debatten och att den nya möjligheten för fler att delta inte ska medföra att alla bör ges detta. Det åligger på

kommunfullmäktige att ansvara för att kretsen inte blir vare sig för vid eller för snäv. Rätten att delta i överläggningarna ska regleras av kommunfullmäktiges arbetsordning. Fullmäktige kan dock inte medge andra än ledamöter rätten att delta i själva beslutsfattandet.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram ett utkast till arbetsordning för kommunfullmäktige vilket kan nyttjas som underlag när respektive kommuns fullmäktige ska utforma sin arbetsordning. I SKRs underlag föreskrivs ingen generell yttranderätt.

I Solna stads fullmäktiges arbetsordning redovisas yttranderätten i §§ 21-24. Av dessa paragrafer framgår att kommunfullmäktige har möjligheten att besluta att bevilja yttranderätt för andra än ledamöter i fullmäktige, under specifika förutsättningar. Av 21 § framgår att *"fullmäktige får besluta att ordföranden och vice ordförandena i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningen i ärendet"*. Vidare anger 21 § att *"ordföranden i en nämnd eller annan som fullmäktige beslutat ska besvara en interpellation eller en fråga får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret"* samt att *"ersättare som inlämnat en motion eller interpellation, vid sammanträde där hen tjänstgjort som ledamot, och där annan ordinarie ledamot inte undertecknat motionen/interpellationen, har yttranderätt under överläggningarna om kommunfullmäktige beslutar godkänna detta"*.

Stadsledningsförvaltningens synpunkter

Kommunfullmäktige utgör kommunens högsta beslutande organ och har en central roll i den lokala demokratin. För att säkerställa en effektiv och rättssäker beslutsprocess är det av stor vikt att tydliga ramar sätts för vilka som har rätt att delta i debatten under fullmäktiges sammanträden.

Solna stads fullmäktige har tydligt reglerat yttranderätten i sin arbetsordning och har möjliggjort för andra än ledamöter att, i specifika fall, få sin yttranderätt under mötet prövat av fullmäktige. Exempel på detta är när ersättare inlämnat en interpellation vid sammanträde där denne tjänstgjort men inte tjänstgör vid tillfället denna debatteras och när ordförande i en nämnd inte är ledamot i kommunfullmäktige men ges möjlighet att delta i överläggning i de fall ett ärende rör nämndens verksamhetsområde.

Stadens fullmäktige består i dag av 61 ledamöter, samtliga av dessa innehar samma rätt och samma möjlighet att yttra sig i debatterna. Antalet mandat per parti i fullmäktige skiljer av naturliga skäl åt då dessa baseras på valresultatet och antalet ledamöter per parti som därmed kan delta i debatten är således olika, dock har varje representerat parti samma rätt och samma möjlighet att yttra sig. Utöver ledamöterna i fullmäktige finns 33 ersättare och en generell yttranderätt för ersättare skulle innebära att närmare 100 personer ges möjlighet att yttra sig i fullmäktiges överläggningar i respektive ärende. Att ge generell yttranderätt till ej tjänstgörande ersättare i kommunfullmäktige riskerar att medföra betydligt mer tidskrävande möten, vilket kan påverka både effektiviteten och arbetsmiljön för de förtroendevalda. Fullmäktiges arbete bygger i hög grad på strukturerade och fokuserade debatter, och en utökad yttranderätt kan försvåra detta. I sammanhanget bör lyftas att stadens fullmäktige efter mars månads sammanträde sammantaget har nitton (19) bordlagda ärenden: en (1) fråga, sexton (16) interpellationer och två (2) beslutsärenden. Av detta framgår tydligt att debatterna redan idag är levande men också tidskrävande, med konsekvensen att effektiviteten påverkas. Fullmäktige har inget mandat att dra ett streck i debatten, det vill säga förvägra ledamöter att yttra sig, och kan således inte avsluta en

pågående debatt när intresse för fortsatt debatt finns. Detta är i sig en garant för att skapa en levande debatt där alla har möjlighet att komma till tals.

Vidare bör lyftas att ordinarie ledamöter har ett tydligt mandat från väljarna, och det är dessa personer som således bör bära det politiska ansvaret i fullmäktiges diskussioner. Om även ersättare ges möjlighet att yttra sig utan att tjänstgöra, riskerar detta att urholka ansvarsfördelningen och kan skapa otydlighet kring representationen. Ytterst ansvariga för fattade beslut är ledamöter och tjänstgörande ersättare som vid respektive sammanträde, att ersättare som inte uppbär samma ansvar för fattade beslut ges inflytande genom deltagande i överläggningarna bör tas i beaktande.

Det finns även en risk att partier använder ersättare strategiskt för att förstärka sina budskap, vilket kan leda till en obalanserad debatt och taktiska upplägg snarare än saklig diskussion. Därtill medför en utökad yttranderätt administrativa och tekniska utmaningar, såsom behov av förändringar i arbetsordningen och mötesrutiner, vilket innebär en onödig belastning på kommunens resurser.

Stadsledningsförvaltningens bedömning är att stadens fullmäktige redan möjliggör yttranderätt för andra än ledamöter i fullmäktige och att detta sker under tydliga och reglerade former. Den avgränsning som idag finns avseende yttranderätten föreslås inte att utvidgas med hänvisning till de risker som framförts i skrivelsen. Stadsledningsförvaltningen föreslår utifrån detta att motionen avslås.

MOTION: Ett öppnare fullmäktige med mer liv

Ett av demokratins problem idag är att engagera och locka nya grupper av medborgare till de politiska partierna. Studier visar att människor i allmänhet och ungdomar i synnerhet är politiskt intresserade, men allt mer sällan partipolitiskt intresserade. Därför är det en utmaning för oss förtroendevalda att skapa nya plattformar för demokratiska samtal och reformera de befintliga.

En åtgärd är att öka intresset för den kommunala demokratin och stärka dess institutioner. Ett sätt att göra det är att låta kommunfullmäktiges ersättare delta i kommunfullmäktiges överläggningar, oavsett om de för tillfället tjänstgör i en frånvarande ledamots ställe.

Detta skulle bredda och vitalisera debatterna samtidigt som ersättarnas kompetens och engagemang tas tillvara vid samtliga sammanträden och inte bara när de ges möjlighet att tjänstgöra.

Denna möjlighet ges också genom 5 kap 40 § kommunallagen enligt vilken kommunfullmäktige får bestämma att också andra än ledamöter (samt några andra särskilt uppräknade) ska ha rätt att delta i överläggningar, men inte i besluten.

Det är bra för ersättarna, kommunfullmäktige, partierna och för demokratin.

Liberalerna föreslår mot bakgrund av ovanstående

- att kommunstyrelsen får i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med förslag till beslut som möjliggör för icke tjänstgörande ersättare att delta i fullmäktiges överläggningar.

Sukrî Demir
Liberalerna

Kommunfullmäktige

§ 191

Svar på motion av Sukri Demir (L) om ett öppnare fullmäktige med mer liv M:39/2024 (KS/2024:394)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bordlägga motionen.